Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 24. februára 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Rovnosť zaobchádzania s mužmi a ženami v oblasti sociálneho zabezpečenia – Smernica 79/7/EHS – Článok 4 odsek 1 – Zákaz akejkoľvek diskriminácie z dôvodu pohlavia – Pracovníci v domácnosti – Ochrana proti nezamestnanosti – Vylúčenie – Osobitné znevýhodnenie pracovníkov ženského pohlavia – Oprávnené ciele sociálnej politiky – Proporcionalita“

Vo veci C-389/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigo (Správny súd č. 2 Vigo, Španielsko) z 29. júla 2020 a doručený Súdnemu dvoru 14. augusta 2020, ktorý súvisí s konaním:

CJ

proti

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory A. Prechal, vykonávajúca funkciu predsedu tretej komory, sudcovia J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (spravodajkyňa) a N. Wahl,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní 30. júna 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– CJ, v zastúpení: J. de Cominges Cáceres, abogado,

– Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), v zastúpení: M. S. Amaya Pilares a E. Ablanedo Reyes, letrados,

– španielska vláda, v zastúpení: M. J. Ruiz Sánchez a S. Jiménez García, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: španielčina.

– Európska komisia, v zastúpení: I. Galindo Martín a A. Szmytkowska, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. septembra 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 1 smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215), ako aj článku 5 písm. b) a článku 9 ods. 1 písm. e) a k) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 2006, s. 23).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi CJ a Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) [Všeobecná pokladnica sociálneho zabezpečenia (TGSS), Španielsko] vo veci žiadosti CJ platiť príspevky na ochranu v nezamestnanosti.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 79/7

3 Podľa druhého odôvodnenia smernice 79/7:

„keďže zásada rovnakého zaobchádzania vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením by sa mala vykonávať predovšetkým v zákonných systémoch, ktoré poskytujú ochranu pred rizikom choroby, invalidity, staroby, pracovných úrazov, chorôb z povolania a nezamestnanosti, a v sociálnej pomoci, pokiaľ jej cieľom je doplniť alebo nahradiť vyššie uvedené systémy“.

4 Článok 3 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na:

a) zákonné systémy, ktoré poskytujú ochranu pred týmito rizikami:

– choroba;

– invalidita,

– staroba,

– pracovné úrazy a choroby z povolania,

– nezamestnanosť;

…“

5 Článok 4 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že neexistuje žiadna priama či nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia, najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o:

– rozsah jednotlivých systémov a podmienky prístupu k nim,

…“

Smernica 2006/54

6 Článok 1 smernice 2006/54 s názvom „Účel“ znie takto:

„Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

V tomto ohľade smernica obsahuje ustanovenia na vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o:

…

c) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia.

…“

7 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, v odseku 1 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

b) ‚nepriama diskriminácia‘: keď by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a potrebné;

…

f) ‚zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia‘: systémy, ktoré neupravuje smernica [79/7] prijatá s cieľom zabezpečiť pre pracovníkov, či už zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby, v podniku alebo v skupine podnikov, v istej oblasti hospodárskej činnosti, v povolaní alebo v skupine povolaní, dávky dopĺňajúce dávky poskytované v rámci zákonných systémov sociálneho zabezpečenia alebo také, ktoré ich nahrádzajú bez ohľadu na to, či je účasť v takýchto systémoch povinná alebo voliteľná.“

8 Článok 5 uvedenej smernice s názvom „Zákaz diskriminácie“ stanovuje:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 4, nesmie dochádzať k žiadnej priamej alebo nepriamej diskriminácii z dôvodu pohlavia v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia, najmä pokiaľ ide o:

a) rozsah pôsobnosti týchto systémov a podmienky prístupu k nim;

b) povinnosť platiť príspevky a výpočet príspevkov;

…“

9 Článok 9 tej istej smernice s názvom „Príklady diskriminácie“ vo svojom odseku 1 uvádza:

„Ustanovenia odporujúce zásade rovnakého zaobchádzania zahŕňajú tie, ktoré sa zakladajú na pohlaví, priamo alebo nepriamo, na účely:

…

e) stanovenia rozdielnych podmienok na poskytovanie dávok alebo obmedzenia týchto dávok len na pracovníkov jedného alebo druhého pohlavia;

…

k) s výnimkou prípadov uvedených v písmenách h) a j) stanovenia rozdielnych noriem alebo noriem vzťahujúcich sa len na pracovníkov konkrétneho pohlavia, ak ide o záruku alebo zachovanie nároku na odložené poberanie dávok v prípade, že pracovník zo systému vystúpi.“

Španielske právo

LGSS

10 Článok 251 Ley General de la Seguridad Social (všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení) v konsolidovanom znení, schválenom prostredníctvom Real Decreto Legislativo 8/2015 (kráľovský legislatívny dekrét 8/2015) z 30. októbra 2015 (BOE č. 261 z 31. októbra 2015, s. 103291 a korigendum k BOE č. 36 z 11. februára 2016, s. 10898) (ďalej len „LGSS“), s názvom „Ochranný účinok“ stanovuje:

„Pracovníci, ktorí patria do osobitného systému pre pracovníkov v domácnosti, majú nárok na dávky sociálneho zabezpečenia za podmienok stanovených v tejto všeobecnej úprave sociálneho zabezpečenia s nasledujúcimi osobitosťami:

…

d) Medzi ochranné opatrenia osobitného systému pre pracovníkov v domácnosti nepatrí ochrana v nezamestnanosti.“

11 Článok 264 LGSS, nazvaný „Chránené osoby“, v odseku 1 stanovuje:

„Ochrana v nezamestnanosti sa vzťahuje na tieto osoby, pokiaľ na tento účel platia príspevky:

a) zamestnanci, ktorí patria do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia;

…“

Kráľovský dekrét č. 625/1985

12 Článok 19 Real Decreto 625/1985, por el que se desarrolla la Ley 31/1984, de 2 de agosto, de protección por desempleo (kráľovský dekrét č. 625/1985, ktorým sa vykonáva zákon 31/1984 z 2. augusta 1984 o ochrane v nezamestnanosti) z 2. apríla 1985 (BOE č. 109 zo 7. mája 1985, s. 12699, a korigendum k BOE č. 134 z 5. júna 1985, s. 16992.), nazvaný „Platenie príspevkov“, v odseku 1 stanovuje:

„Na účely ochrany v nezamestnanosti musia platiť príspevky všetky podniky a všetci pracovníci patriaci do všeobecného systému a osobitných systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré poskytujú ochranu proti tomuto riziku. …“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 CJ, pracovníčka v domácnosti, pracuje pre zamestnávateľa, ktorý je fyzickou osobou. Od januára 2011 je poistená v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia pre pracovníkov v domácnosti (ďalej len „osobitný systém pre pracovníkov v domácnosti“).

14 Dňa 8. novembra 2019 CJ zaslala TGSS žiadosť platiť príspevky na ochranu v nezamestnanosti s cieľom získať nárok na dávky v nezamestnanosti. K žiadosti bol pripojený písomný súhlas jej zamestnávateľa platiť uvedené príspevky.

15 Rozhodnutím z 13. novembra 2019 TGSS uvedenú žiadosť zamietla z dôvodu, že vzhľadom na to, že CJ patrila do osobitného systému pracovníkov v domácnosti, jej možnosť platiť príspevky do tohto systému s cieľom získať ochranu v nezamestnanosti bola výslovne vylúčená článkom 251 písm. d) LGSS. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím TGSS z 19. decembra 2019, prijatým po podaní opravného prostriedku CJ nadriadenému orgánu.

16 Dňa 2. marca 2020 podala CJ proti tomuto druhému rozhodnutiu TGSS žalobu na Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigo (Správny súd č. 2 Vigo, Španielsko). Na podporu svojej žaloby CJ v podstate tvrdí, že článok 251 písm. d) LGSS obsahuje nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia v oblasti sociálneho zabezpečenia voči pracovníčkam v domácnosti, ktoré tvoria takmer celú túto skupinu pracovníkov.

17 V tejto súvislosti CJ uvádza, že hoci sú pracovníci v domácnosti chránení v prípade dočasnej práceneschopnosti, ak táto práceneschopnosť pretrváva, stratia svoje zamestnanie buď na základe dohody, alebo z dôvodu výpovede zamestnávateľa, pričom na rozdiel od ostatných zamestnancov nie sú chránení v nezamestnanosti. Keďže situácia pracovníkov v domácnosti, ktorí stratili zamestnanie, nie je porovnateľná so situáciou pracovníkov poistených v systéme sociálneho zabezpečenia, vylúčenie ochrany v nezamestnanosti podľa nej tiež znamená, že títo zamestnanci nemôžu poberať žiadne iné dávky alebo príspevky podmienené zánikom nároku na dávky

v nezamestnanosti. Článok 251 písm. d) LGSS podľa nej stavia uvedených zamestnancov do situácie sociálnej núdze, ktorá sa prejavuje nielen priamo, nemožnosťou poberať dávky v nezamestnanosti, ale aj nepriamo, nemožnosťou prístupu k inej sociálnej pomoci.

18 Vnútroštátny súd vyjadruje pochybnosti o zlučiteľnosti tohto vnútroštátneho ustanovenia s právom Únie. Zdôrazňuje, že medzi účastníkmi konania vo veci samej je nesporné, že skupinu pracovníkov poistených v osobitnom systéme pracovníkov v domácnosti tvoria takmer výlučne osoby ženského pohlavia. Tento súd sa preto domnieva, že uvedené vnútroštátne ustanovenie tým, že nepriznáva pracovníkom ženského pohlavia patriacim do tejto skupiny možnosť poberať dávky v nezamestnanosti, keďže im bráni platiť príspevky na pokrytie tohto rizika, predstavuje nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia pri prístupe k dávkam sociálneho zabezpečenia. Vzhľadom na to, že v tejto súvislosti nie je uvedené žiadne výslovné odôvodnenie, táto diskriminácia je podľa neho neopodstatnená, a teda môže byť zakázaná smernicami 79/7 a 2006/54.

19 Za týchto okolností Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigo (Správny súd č. 2 Vigo) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa článok 4 ods. 1 [smernice 79/7], ktorý stanovuje rovnaké zaobchádzanie a zakazuje akúkoľvek priamu či nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia, pokiaľ ide o povinnosť platiť príspevky na sociálne zabezpečenie, ako aj článok 5 písm. b) [smernice 2006/54], ktorý obsahuje rovnaký zákaz priamej alebo nepriamej diskriminácie z dôvodu pohlavia, pokiaľ ide o pôsobnosť systémov sociálneho zabezpečenia a podmienky prístupu do nich, ako aj v prípade povinnosti platiť príspevky a výpočtu výšky príspevkov, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu ustanoveniu, akým je článok 251 písm. d) LGSS, podľa ktorého ‚medzi ochranné opatrenia osobitného systému pre pracovníkov v domácnosti nepatrí ochranné opatrenie týkajúce sa nezamestnanosti‘?

2. Ak Súdny dvor odpovie na prvú otázku kladne, má uvedené zákonné ustanovenie považovať za príklad zakázanej diskriminácie podľa článku 9 ods. 1 písm. e) a/alebo písm. k) smernice 2006/54 z toho dôvodu, že adresátmi sporného ustanovenia, t. j. článku 251 písm. d) LGSS, sú takmer výlučne ženy?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

20 TGSS a španielska vláda namietajú neprípustnosť tak návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj prejudiciálnych otázok položených vnútroštátnym súdom.

21 Pokiaľ ide v prvom rade o prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, v podstate tvrdia, že spor vo veci samej sa v skutočnosti netýka údajného práva platiť príspevky, ale uznania nároku na dávky v nezamestnanosti. Z toho na jednej strane vyplýva, že tento spor je podľa nich neprirodzený v tom zmysle, že CJ sa obrátila na vnútroštátny súd na základe klamlivých dôvodov. Na druhej strane v rozsahu, v akom toto uznanie patrí do právomoci sociálnych súdov, vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, podľa nich ako správny súd nemá právomoc rozhodovať o takomto spore, v dôsledku čoho neexistuje žiadna súvislosť medzi požadovaným výkladom práva Únie a riešením tohto sporu.

22 TGSS navyše tvrdí, že za predpokladu, že by sa uvedený spor skutočne týkal uznania práva platiť príspevky, výklad smernice 79/7 by nebol potrebný na jeho vyriešenie, keďže otázka rozsahu ochranného účinku osobitného systému pracovníkov v domácnosti je oddelená od otázky financovania tohto systému.

23 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Ak sa teda položené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 115, ako aj citovaná judikatúra).

24 Z toho vyplýva, že k otázkam týkajúcim sa práva Únie sa viaže domnienka relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 116, ako aj citovaná judikatúra).

25 Konkrétne, ako vyplýva zo samotného znenia článku 267 ZFEÚ, požadované rozhodnutie o prejudiciálnej otázke musí byť „nevyhnutné“ na to, aby umožnilo vnútroštátnemu súdu „vydať rozsudok“ vo veci, ktorá mu bola predložená. Prejudiciálne konanie tak najmä predpokladá, že pred vnútroštátnymi súdmi skutočne prebieha konanie, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, pri ktorom budú môcť zohľadniť rozsudok vydaný v prejudiciálnom konaní (rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 117, ako aj citovaná judikatúra).

26 Ako bolo v prejednávanej veci uvedené v bodoch 15 a 18 tohto rozsudku, spor vo veci samej sa týka predovšetkým toho, že TGSS zamietla žiadosť platiť príspevky na ochranu v nezamestnanosti s cieľom nadobudnúť nárok na príslušné dávky v nezamestnanosti. Ďalej, toto zamietnutie je založené na vylúčení týchto dávok z osobitného systému pracovníkov v domácnosti v zmysle článku 251 písm. d) LGSS. Napokon toto vylúčenie, keďže sa uplatňuje na skupinu pracovníkov zloženú takmer výlučne zo žien, môže podľa vnútroštátneho súdu predstavovať nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia, ktorá je zakázaná smernicami 79/7 a 2006/54.

27 Za týchto podmienok na jednej strane otázky položené vnútroštátnym súdom nie sú hypotetické a na druhej strane požadovaný výklad práva Únie súvisí s predmetom sporu vo veci samej, keďže sa v skutočnosti týka uznania nároku na dávky v nezamestnanosti, a v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 25 tohto rozsudku sa javí ako nevyhnutný na to, aby vnútroštátny súd mohol vydať svoj rozsudok, keďže mu umožní posúdiť zlučiteľnosť vnútroštátneho ustanovenia dotknutého vo veci samej s právom Únie. Z toho vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

28 Tento záver nie je spochybnený tvrdením španielskej vlády založeným na údajnom nedostatku právomoci vnútroštátneho súdu rozhodnúť o takto vymedzenom spore vo veci samej, keďže tento spor podľa nej patrí do právomoci sociálnych súdov. V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že Súdnemu dvoru neprislúcha spochybňovať posúdenie vnútroštátneho súdu týkajúce sa prípustnosti žaloby vo veci samej, ktoré v rámci tohto prejudiciálneho konania patrí do právomoci vnútroštátneho súdu, ani preverovať, či návrh na začatie prejudiciálneho konania bol prijatý v súlade s vnútroštátnymi organizačnými normami a pravidlami súdneho konania. Súdny dvor sa musí držať rozhodnutia vnútroštátneho súdu členského štátu, pokiaľ nie je zrušené v rámci vnútroštátnych opravných prostriedkov stanovených vnútroštátnym právom [rozsudok zo 16. júla 2020, Governo della Repubblica italiana (Postavenie talianskych zmierovacích sudcov), C-658/18, EU:C:2020:572, bod 61 a citovaná judikatúra].

29 Pokiaľ ide v druhom rade o prípustnosť prejudiciálnych otázok, španielska vláda, ku ktorej sa v tejto súvislosti pripája Európska komisia, na jednej strane tvrdí, že smernica 2006/54 sa nevzťahuje na španielsky zákonný systém sociálneho zabezpečenia upravený v LGSS. V rozsahu, v akom sa tieto otázky týkajú smernice 2006/54, preto podľa nich musia byť vyhlásené za neprípustné.

30 Na druhej strane španielska vláda implicitne navrhuje neprípustnosť uvedených otázok aj v rozsahu, v akom sa týkajú smernice 79/7. Podľa tejto vlády totiž táto smernica neukladá členským štátom povinnosť zaviesť ochranu proti osobitnému riziku, akým je nezamestnanosť, čo znamená, že žiadosť platiť príspevky na pokrytie tohto rizika s cieľom nadobudnúť nárok na príslušné dávky, ako je žiadosť, o ktorú ide vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti uvedenej smernice.

31 V tejto súvislosti stačí uviesť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že ak nie je zrejmé, že výklad ustanovenia práva Únie nijako nesúvisí so skutočnosťou alebo predmetom sporu vo veci samej, námietka založená na neuplatniteľnosti tohto ustanovenia na spor vo veci samej nemá vplyv na prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ale patrí do vecného preskúmania položených otázok (rozsudok z 28. októbra 2021, Komisija za protivodejstvie na korupcijata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imuštestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, bod 25 a citovaná judikatúra).

32 Za týchto podmienok sú položené otázky vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 26 a 27 tohto rozsudku prípustné.

O veci samej

33 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 1 smernice 79/7 a článok 5 písm. b) smernice 2006/54 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré vylučuje dávky v nezamestnanosti z dávok sociálneho zabezpečenia, ktoré zákonný systém sociálneho zabezpečenia priznáva pracovníkom v domácnosti.

34 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že zo skutočností uvedených v spise predloženom Súdnemu dvoru, ako aj zo znenia článku 251 LGSS vyplýva, že osobitný systém pracovníkov v domácnosti je začlenený do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia, upraveného v LGSS, a že títo pracovníci majú nárok na dávky sociálneho zabezpečenia za podmienok a spôsobom, ktoré stanovuje tento všeobecný systém. Pokiaľ ide konkrétnejšie o dávky v nezamestnanosti,

z článku 264 ods. 1 písm. a) LGSS vyplýva, že na všetkých zamestnancov, ktorí patria do uvedeného všeobecného systému, sa v zásade vzťahuje ochrana v nezamestnanosti, pod podmienkou, že platia príspevky na tento účel.

35 Ako bolo uvedené v bode 26 tohto rozsudku, keďže spor vo veci samej sa týka priznania ochrany v nezamestnanosti pracovníkom v domácnosti, ktorí sú z nej vylúčení na základe článku 251 písm. d) LGSS, tento spor sa v podstate týka rozsahu osobnej pôsobnosti dávok v nezamestnanosti priznaných španielskym zákonným systémom sociálneho zabezpečenia.

36 Z toho na jednej strane vyplýva, že dávky v nezamestnanosti, o ktoré ide vo veci samej, patria do pôsobnosti smernice 79/7, a teda že táto smernica sa vzťahuje na túto vec. Tieto dávky sú totiž súčasťou zákonného systému ochrany proti jednému z rizík vymenovaných v článku 3 ods. 1 písm. a) tejto smernice, a to riziku nezamestnanosti, a priamo a skutočne súvisia s ochranou pred týmto rizikom [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. októbra 2021, INSS (Vdovský dôchodok založený na spolužití bez sobáša), C-244/20, neuverejnený, EU:C:2021:854, bod 43 a citovanú judikatúru].

37 Na druhej strane to znamená, že smernica 2006/54 sa na vec samu neuplatňuje. Z článku 1 druhého odseku písm. c) tejto smernice v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. f) tejto smernice totiž vyplýva, že uvedená smernica sa neuplatňuje na zákonné systémy upravené smernicou 79/7 [rozsudok z 12. decembra 2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Príspevok k dôchodku matkám), C-450/18, EU:C:2019:1075, bod 34].

38 Preto vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 34 až 37 tohto rozsudku je na zodpovedanie položených otázok potrebné v podstate posúdiť, či je vnútroštátne ustanovenie, akým je článok 251 písm. d) LGSS, spôsobilé viesť k diskriminácii z dôvodu pohlavia, pokiaľ ide o osobnú pôsobnosť španielskeho zákonného systému sociálneho zabezpečenia, ktorý poskytuje ochranu v nezamestnanosti, v zmysle článku 4 ods. 1 prvej zarážky smernice 79/7 v spojení s druhým odôvodnením a článkom 3 ods. 1 písm. a) piatou zarážkou tejto smernice.

39 V tejto súvislosti treba najskôr konštatovať, že vnútroštátne ustanovenie, o aké ide vo veci samej, neobsahuje diskrimináciu priamo založenú na pohlaví, keďže sa uplatňuje bez rozdielu na pracovníkov mužského aj ženského pohlavia, ktorí patria do osobitného systému pracovníkov v domácnosti.

40 Pokiaľ ide o otázku, či to isté vnútroštátne ustanovenie obsahuje nepriamu diskrimináciu, treba v prvom rade pripomenúť, že tento pojem sa musí v rámci smernice 79/7 chápať rovnakým spôsobom ako v rámci smernice 2006/54 (rozsudky z 8. mája 2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, bod 37 a citovaná judikatúra, ako aj z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 24). Z článku 2 ods. 1 písm. b) tejto smernice pritom vyplýva, že nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia znamená situáciu, v ktorej by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa nie sú primerané a nevyhnutné.

41 Existencia takéhoto osobitného znevýhodnenia by sa mohla preukázať najmä vtedy, ak sa zistí, že uvedené ustanovenie, kritérium alebo prax sa negatívne dotýka v podstatne väčšej miere osôb jedného pohlavia v porovnaní s osobami druhého pohlavia. Vnútroštátny súd musí overiť, či

v konaní vo veci samej ide o takýto prípad (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. mája 2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, bod 38, a z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 25).

42 Súdny dvor rozhodol, že za predpokladu, že vnútroštátny súd má k dispozícii štatistické údaje, prislúcha mu, aby na jednej strane zohľadnil všetkých pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje vnútroštátna právna úprava, na ktorej sa rozdielne zaobchádzanie zakladá, a na druhej strane aby porovnal jednotlivé podiely pracovníkov, ktorí sú dotknutí údajným rozdielnym zaobchádzaním a ktorí ním nie sú dotknutí, a ktorí patria do pôsobnosti tejto právnej úpravy v rámci pracovnej sily mužského pohlavia, s tými istými podielmi v rámci pracovnej sily ženského pohlavia, na ktoré sa vzťahuje táto pôsobnosť [pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 52 a citovanú judikatúru, ako aj z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 26].

43 V tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu prináleží, aby posúdil, v akom rozsahu sú štatistické údaje, ktoré mu boli predložené, hodnoverné, a či ich možno zohľadniť, t. j. či hlavne nejde o vyjadrenie náhodných či krátkodobých javov, a či sú dostatočne významné [rozsudky z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 51 a citovaná judikatúra, ako aj z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 27].

44 Ako v prejednávanej veci uviedol generálny advokát v bode 58 svojich návrhov, je potrebné zohľadniť nielen poistencov osobitného systému pre pracovníkov v domácnosti, ale aj všetkých pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje španielsky všeobecný systém sociálneho zabezpečenia, do ktorého sú títo poistenci zahrnutí (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 28). Ako už totiž bolo uvedené v bode 35 tohto rozsudku, vnútroštátne ustanovenie dotknuté vo veci samej prispieva k určeniu osobnej pôsobnosti dávok v nezamestnanosti priznaných týmto všeobecným systémom.

45 Treba pritom konštatovať, že zo štatistických údajov uvedených v ústnych pripomienkach TGSS vyplýva, že na jednej strane bol 31. mája 2021 počet zamestnancov podliehajúcich uvedenému všeobecnému systému 15 872 720, z toho 7 770 798 žien (48,96 % zamestnancov) a 8 101 899 mužov (51,04 % zamestnancov). Na druhej strane v ten istý deň skupina zamestnancov poistených v osobitnom systéme pracovníkov v domácnosti zahŕňala 384 175 zamestnancov, z toho 366 991 žien (95,53 % poistencov tohto osobitného systému, teda 4,72 % zamestnancov ženského pohlavia) a 17 171 mužov (4,47 % poistencov uvedeného osobitného systému, teda 0,21 % zamestnancov mužského pohlavia).

46 Z týchto štatistických údajov teda vyplýva, že podiel zamestnancov ženského pohlavia, na ktoré sa vzťahuje španielsky všeobecný systém sociálneho zabezpečenia a ktoré sú dotknuté rozdielnym zaobchádzaním vyplývajúcim z vnútroštátneho ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej, je výrazne vyšší než podiel zamestnancov mužského pohlavia.

47 Z toho vyplýva, že ak vnútroštátny súd na základe posúdenia, ktoré mu prislúcha vykonať v zmysle judikatúry pripomenutej v bodoch 42 a 43 tohto rozsudku, dospeje k záveru, že uvedené štatistické údaje sú spoľahlivé, reprezentatívne a významné, mal by dospieť k záveru, že článok 251 písm. d) LGSS osobitne znevýhodňuje pracovníkov ženského pohlavia v porovnaní s pracovníkmi mužského pohlavia.

48 Z toho by vyplývalo, že toto vnútroštátne ustanovenie obsahuje nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia, ktorá je v rozpore s článkom 4 ods. 1 smernice 79/7, pokiaľ nie je odôvodnená objektívnymi faktormi, ktoré nesúvisia s akoukoľvek diskrimináciou z dôvodu pohlavia. Tak je to v prípade, ak toto ustanovenie zodpovedá legitímnemu cieľu sociálnej politiky, je spôsobilé dosiahnuť tento cieľ a je na tento účel nevyhnutné, pričom ho možno považovať za vhodné na zabezpečenie uvádzaného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedá úsiliu dosiahnuť ho a ak sa vykonáva koherentne a systematicky (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, body 70 a 71, ako aj citovanú judikatúru, a z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, body 31 a 32, ako aj citovanú judikatúru).

49 Údajná neporovnateľnosť situácie pracovníkov v domácnosti vo vzťahu k situácii ostatných zamestnancov poistených v španielskom všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia, uvádzaná španielskou vládou na preukázanie neexistencie takejto nepriamej diskriminácie, je v tejto súvislosti irelevantná.

50 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 47 svojich návrhov, na rozdiel od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 26. júna 2018, MB (Zmena pohlavia a starobný dôchodok) (C-451/16, EU:C:2018:492), na ktorý sa odvoláva táto vláda, vnútroštátne ustanovenie, o ktoré ide vo veci samej, nepredstavuje priamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia, ktorá by mohla byť spochybnená údajnou neporovnateľnosťou situácie pracovníkov v domácnosti vo vzťahu k ostatným zamestnancom.

51 Pokiaľ ide v druhom rade o existenciu objektívneho odôvodňujúceho faktoru v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 48 tohto rozsudku, treba zdôrazniť, že aj keď nakoniec prislúcha vnútroštátnemu súdu, ktorý je jediný príslušný na posúdenie skutkových okolností a na výklad vnútroštátnej právnej úpravy, aby určil, či a v akom rozsahu je vnútroštátne ustanovenie dotknuté vo veci samej odôvodnené takýmto objektívnym faktorom, Súdny dvor, ktorý má vnútroštátnemu súdu v rámci konania o prejudiciálnej otázke poskytnúť užitočnú odpoveď, má právomoc poskytnúť usmernenie vyplývajúce zo spisu vo veci samej, ako aj z písomných a ústnych pripomienok, ktoré mu boli predložené, aby umožnil vnútroštátnemu súdu rozhodnúť [rozsudky z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 72 a citovaná judikatúra, ako aj z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 58, ako aj citovaná judikatúra].

52 V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane rozhodol, že hoci členské štáty pri výbere opatrení, ktoré sú vhodné na uskutočnenie cieľov ich sociálnej politiky a zamestnanosti, disponujú veľkou mierou voľnej úvahy (rozsudky z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 73 a citovaná judikatúra, ako aj z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 33), dotknutému členskému štátu ako pôvodcovi údajne diskriminačného pravidla prislúcha preukázať, že toto pravidlo spĺňa podmienky uvedené v bode 48 tohto rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 74, a zo 17. júla 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, bod 55).

53 V prejednávanej veci španielska vláda a TGSS vo svojich písomných a ústnych pripomienkach tvrdia, že legislatívne politické rozhodnutie vylúčiť pracovníkov v domácnosti z ochrany v nezamestnanosti je spojené s osobitosťami tohto profesijného odvetvia. Na jednej strane totiž pracovná oblasť pracovníkov v domácnosti podľa nich vykazuje vysokú úroveň zamestnanosti, nízku úroveň kvalifikácie, a teda odmeňovania, a výrazný percentuálny podiel pracovníkov, ktorí nie sú poistení v systéme sociálneho zabezpečenia. Na druhej strane pracovnoprávny vzťah týchto zamestnancov sa podľa nich vyznačuje neprofesijným charakterom ich zamestnávateľa,

ktorý stojí na čele rodiny a nedosahuje zisk zo závislej činnosti uvedených zamestnancov, ako aj skutočnosťou, že tento vzťah sa odohráva v domácnosti, čo sťažuje tak overenie podmienok prístupu k dávkam v nezamestnanosti, ako aj kontroly, z dôvodu nedotknuteľnosti obydlia.

54 V tomto kontexte by sa nárast výdavkov a mzdových nákladov vyplývajúci zo zvýšenia odvodov na krytie rizika nezamestnanosti mohol podľa týchto dotknutých osôb prejaviť poklesom úrovne zamestnanosti v tejto pracovnej oblasti vo forme zníženia prijímania nových zamestnancov a ukončovania zamestnaní, ako aj nelegálnou prácou a sociálnymi podvodmi, čo by mohlo viesť k zníženiu ochrany pracovníkov v domácnosti. Cieľom vnútroštátneho ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej, je teda údajne chrániť úroveň zamestnanosti a bojovať proti nelegálnej práci a sociálnym podvodom na účely sociálnej ochrany pracovníkov.

55 Španielska vláda dodáva, že toto vnútroštátne ustanovenie je primerané na dosiahnutie legitímnych cieľov sociálnej politiky, ktoré sleduje. Na jednej strane, s jedinou výnimkou dávok v nezamestnanosti, totiž pracovníci v domácnosti v zásade poberajú všetky dávky poskytované španielskym všeobecným systémom sociálneho zabezpečenia napriek nižšiemu prispievaniu na financovanie tohto systému z dôvodu znížených sadzieb odvodov. Okrem toho vylúčenie ochrany v nezamestnanosti sa údajne týka rizika, ktoré nie je v tejto skupine pracovníkov všeobecne prítomné.

56 Na druhej strane vylúčenie dávok v nezamestnanosti z dávok, ktoré priznáva osobitný systém pre pracovníkov v domácnosti, podľa nich nevedie k úplnej strate ochrany pred rizikom nezamestnanosti, keďže v prospech týchto zamestnancov bola stanovená výnimočná a dočasná dávka z dôvodu straty alebo skrátenia ich zamestnania v súvislosti so zdravotnou krízou spojenou s pandémiou Covid-19.

57 Pokiaľ ide v tejto súvislosti po prvé o ciele sledované vnútroštátnym ustanovením dotknutým vo veci samej, treba uviesť, že ciele týkajúce sa jednak ochrany úrovne zamestnanosti a podpory zamestnávania a jednak boja proti nelegálnej práci a sociálnym podvodom na účely sociálnej ochrany pracovníkov predstavujú všeobecné ciele Únie, ako to vyplýva z článku 3 ods. 3 ZEÚ a článku 9 ZFEÚ.

58 Okrem toho, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 67 svojich návrhov, Súdny dvor uznal prvý z týchto cieľov ako legitímny cieľ sociálnej politiky (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. októbra 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, body 64 až 66, a z 2. apríla 2020, Comune di Gesturi, C-670/18, EU:C:2020:272, body 36 a 37, ako aj citovanú judikatúru), a druhý ako naliehavý dôvod všeobecného záujmu spôsobilý odôvodniť obmedzenie výkonu základných slobôd zaručených Zmluvou (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. apríla 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, bod 28, ako aj citovanú judikatúru, a z 13. novembra 2018, Čepelnik, C-33/17, EU:C:2018:896, bod 44, ako aj citovanú judikatúru).

59 Okrem iného Súdny dvor už rozhodol, že uvedené ciele môžu odôvodniť rozdielne zaobchádzanie, ktoré sa týka podstatne väčšieho počtu žien ako mužov pri prístupe k zákonnému systému poistenia v nezamestnanosti (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. decembra 1995, Megner a Scheffel, C-444/93, EU:C:1995:442, body 27, 28 a 32).

60 Za týchto podmienok sa treba domnievať, že ciele sledované článkom 251 písm. d) LGSS sú v zásade legitímnymi cieľmi sociálnej politiky, ktoré sú spôsobilé odôvodniť nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia, ktorú obsahuje toto vnútroštátne ustanovenie.

61 Pokiaľ ide po druhé o vhodnosť uvedeného vnútroštátneho ustanovenia na dosiahnutie týchto cieľov, a najmä o otázku, či sa toto ustanovenie uplatňuje koherentným a systematickým spôsobom, treba na jednej strane uviesť, že ochrana pracovníkov prostredníctvom systémov sociálneho zabezpečenia bude svojou povahou viesť k zvýšeniu nákladov spojených s týmto faktorom tvorby, ktorý môže v závislosti od okolností charakterizujúcich trh práce ovplyvniť úroveň zamestnanosti v každom odvetví tohto trhu, a na druhej strane, že samotná existencia takýchto systémov prináša riziko, bez ohľadu na príslušné odvetvie, že ochrana, ktorú poskytujú, môže byť zneužitá.

62 V dôsledku toho na to, aby sa vnútroštátne ustanovenie dotknuté vo veci samej mohlo považovať za vykonávané koherentným a systematickým spôsobom vzhľadom na ciele uvedené v bode 57 tohto rozsudku, treba preukázať, že kategória pracovníkov, ktorých vylučuje z ochrany v nezamestnanosti, sa relevantným spôsobom odlišuje od iných kategórií pracovníkov, ktorí z nej nie sú vylúčení.

63 V tejto súvislosti z pripomienok TGSS a španielskej vlády vyplýva, že ostatné kategórie pracovníkov, ktorých pracovný pomer sa odohráva v mieste bydliska pre neprofesijných zamestnávateľov alebo ktorých pracovná oblasť má rovnaké osobitosti z hľadiska miery zamestnanosti, kvalifikácie a odmeňovania ako v prípade pracovníkov v domácnosti, akými sú záhradníci a domáci vodiči alebo poľnohospodárski pracovníci a pracovníci zamestnanými upratovacími podnikmi, sú všetky pokryté ochranou v nezamestnanosti, a to napriek sadzbám príspevkov, ktoré sú niekedy nižšie ako tie, ktoré sa vzťahujú na pracovníkov v domácnosti.

64 Nezdá sa teda, že by legislatívna voľba vylúčiť pracovníkov v domácnosti z dávok v nezamestnanosti priznaných španielskym zákonným systémom sociálneho zabezpečenia bola vykonaná koherentným a systematickým spôsobom v porovnaní s ostatnými kategóriami pracovníkov, ktorí poberajú tie isté dávky, pričom sa vyznačujú podobnými charakteristikami práce a pracovnými podmienkami ako pracovníci v domácnosti, uvedenými v bode 53 tohto rozsudku, a teda podobnými rizikami, pokiaľ ide o zníženie úrovne zamestnanosti, sociálne podvody a využívanie nelegálnej práce.

65 Okrem toho je potrebné zdôrazniť okolnosť, ktorá je medzi účastníkmi konania vo veci samej nesporná, že poistenie v osobitnom systéme pre pracovníkov v domácnosti zakladá nárok na všetky dávky poskytované španielskym všeobecným systémom sociálneho zabezpečenia s výnimkou dávok v nezamestnanosti. Z pripomienok španielskej vlády predovšetkým vyplýva, že tento systém pokrýva najmä riziká týkajúce sa pracovných úrazov a chorôb z povolania.

66 Keďže tieto iné dávky zrejme predstavujú rovnaké riziká sociálnych podvodov ako dávky v nezamestnanosti, zdá sa, že táto okolnosť je spôsobilá spochybniť aj vnútornú koherenciu vnútroštátneho ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej, v súvislosti s uvedenými inými dávkami. V tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť vplyv postupného zvyšovania sadzieb príspevkov vzťahujúcich sa na pracovníkov v domácnosti, ktoré španielska vláda uviedla vo svojich písomných pripomienkach, na koherenciu tohto vnútroštátneho ustanovenia.

67 Za týchto podmienok, ako tiež uviedol generálny advokát v bode 99 svojich návrhov, je potrebné domnievať sa, že zo skutočností uvedených španielskou vládou a TGSS zrejme nevyplýva, že prostriedky zvolené dotknutým členským štátom sú vhodné na dosiahnutie sledovaných legitímnych cieľov sociálnej politiky, čo však musí posúdiť vnútroštátny súd.

68 Okrem toho treba ešte po tretie uviesť, že za predpokladu, že by vnútroštátny súd napriek tomu konštatoval, že vnútroštátne ustanovenie, o ktoré ide vo veci samej, zodpovedá legitímnym cieľom sociálnej politiky a že je vhodné na dosiahnutie týchto cieľov, prislúcha mu ešte overiť, či toto ustanovenie nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov.

69 V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a ústnych pripomienok CJ vyplýva, že vylúčenie z ochrany v nezamestnanosti pre pracovníkov v domácnosti znamená nemožnosť získať iné dávky sociálneho zabezpečenia, na ktoré by títo zamestnanci mali nárok a ktorých poskytnutie je podmienené zánikom nároku na dávky v nezamestnanosti, ako sú dávky v trvalej invalidite alebo sociálna pomoc pre nezamestnaných.

70 Keďže toto vylúčenie by viedlo k ešte väčšej strate sociálnej ochrany pracovníkov v domácnosti prejavujúcej sa situáciou sociálnej núdze, vnútroštátne ustanovenie, o ktoré ide vo veci samej, sa s výhradou overenia uvádzaných dôsledkov uvedeného vylúčenia na priznanie iných sociálnych dávok vnútroštátnym súdom, nezdá byť nevyhnutné na dosiahnutie uvedených cieľov.

71 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 4 ods. 1 smernice 79/7 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré vylučuje dávky v nezamestnanosti z dávok sociálneho zabezpečenia, ktoré zákonný systém sociálneho zabezpečenia priznáva pracovníkom v domácnosti, keďže toto ustanovenie osobitne znevýhodňuje pracovníkov ženského pohlavia v porovnaní s pracovníkmi mužského pohlavia a nie je odôvodnené objektívnymi faktormi, ktoré nesúvisia s akoukoľvek diskrimináciou z dôvodu pohlavia.

O trovách

72 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 4 ods. 1 smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré vylučuje dávky v nezamestnanosti z dávok sociálneho zabezpečenia, ktoré zákonný systém sociálneho zabezpečenia priznáva pracovníkom v domácnosti, keďže toto ustanovenie osobitne znevýhodňuje pracovníkov ženského pohlavia v porovnaní s pracovníkmi mužského pohlavia a nie je odôvodnené objektívnymi faktormi, ktoré nesúvisia s akoukoľvek diskrimináciou z dôvodu pohlavia.

Podpisy